

Regional tillväxt

Handläggare och telefon

Camilla Tellås

camilla.tellas@regionvarmland.se

Datum
2021-01-15
Ert datumVår beteckning
RUN/200605
Er beteckning
N2020/02875Näringsdepartementet
10333 STOCKHOLM

Svar på remiss avseende Partnerskaps- överenskommelsen 2021 – 2027

Allmänt

Region Värmland har givits möjlighet att lämna synpunkter på utkast av delar av Partnerskapsöverenskommelsen (PÖ) som anger Sveriges strategiska inriktning för fonderna Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF) Fonden för en rättvis omställning (FRO), Europeiska socialfonden (ESF+) samt Europeiska havs- och fiskefonden (EHFF). Därutöver beskrivs eventuella synergier, dels mellan ovan nämnda fonder och till övriga EU-fonder. I enlighet med remissen kommer dokumentet att kompletteras bl.a. med tabeller avseende medelstildelning till de olika fonderna vid ett senare tillfälle.

Partnerskapsöverenskommelsen tecknas mellan EU-kommissionen och varje medlemsstat. Den syftar till att EU-fonderna ska kunna samordnas och genomföras så effektivt som möjligt och ska ange målsättning och inriktningen för fonder och program i Sverige 2021 – 2027.

Region Värmland välkomnar principen om partnerskap vid utformningen och genomförande av fonder och program och vill i sammanhanget understryka att regionerna har en särskilt viktig roll i och med sitt regionala utvecklingsuppdrag. Enligt principen om flernivåstyrelse ska medlemsstaten låta parterna delta i utarbetandet av PÖ och vid utformningen och genomförandet av programmen. I PÖ ska bland annat medlemsstatens strategival och de viktigaste förväntade resultaten för var och en av fonderna beskrivas. Vidare ska medlemsstatens samordning, avgränsning och komplementaritet mellan fonderna och samordning med andra europeiska, nationella och regionala program beskrivas.

Subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna är viktiga hörnstenar i EU. Region Värmland menar att det är viktigt att

partnerskapsprincipen efterlevs, då det leder till ett starkare engagemang och ett större gemensamt ansvar för EU:s politik. Samverkan skapar också bättre insyn i beslutsprocesserna.

Partnerskapsöverenskommelsen, så som den är utformad i nuläget, ger en övergripande redogörelse för de fonder och EU-program som kommer att bli tillämpbara och aktuella i Sverige för perioden 2021 - 2027.

Region Värmland anser att partnerskapsöverenskommelsen genomgående bör ha en tydligare hänvisning till den Gröna given och dess påverkan på fonderna framöver. Det hade även varit intressant om PÖ hade kunnat tydliggöra hur förhållandet är till de instrument som ingår i Next Generation EU, framförallt Faciliteten för återhämtning och resiliens (RRF) och dess synergier med ERUF.

Det kan dock konstateras att processen med partnerskapsöverenskommelsen har inletts för sent för att den till någon större del ska kunna vara vägledande för utformningen av de nya programmen. En tidig dialog avseende samordning är viktig för att kunna genomföra eventuella förändringar och prioriteringar som det kan finnas behov av. Därav följer förmodligen också att PÖ inte på ett tillräckligt tydligt sätt redovisar hur den är tänkt att vara vägledande eller hur samordningen mellan fonderna ska fungera i praktiken.

I förslaget till PÖ anges att alla programmen kommer beakta horisontella kriterier som miljö, jämställdhet, likabehandling och ickediskriminering i genomförandet. Förslaget anger dock inte hur detta ska fungera fortsättningsvis överhuvudtaget, vilket får anses vara centralt vid det strategiska arbetet med fonderna och programmets genomförande.

Val av politiska mål

Ett smartare Europa (PO1)

Region Värmland ser positivt på områdets inriktning, att tillvarata relevant forskning och omsätta den i praktiken, att utveckla lösningar för att hantera omställningen till följd av samhällsutmaningar, att öka den digitala mognaden samt att stärka innovationsförmågan på landsbygden.

Under avsnittet tycks det dock saknas en referens till regionernas arbete med smart specialisering, som ligger till grund för hur medlen kommer att användas i respektive region. Färdigheter för smart specialisering och hur eller om synergier ska främjas mellan PO1 och PO4 kan också beskrivas tydligare. Region Värmland anser vidare att betydelsen av den Gröna given och hur den påverkar målen och aktiviteterna inom PO1 bör synliggöras.

Det hade även varit positivt med en starkare koppling till EU:s Landrapport från 2019 och särskilt dess Bilaga D avseende skrivningarna som berör ERUF och PO 1, framförallt gällande vikten att bygga vidare på erfarenheterna från EU-kommissionens pilot för industriell omvandling och att minska de regionala skillnaderna i fråga om konkurrenskraft och innovation genom att fokusera på att öka forsknings- och innovationskapaciteten i de tre medelinkomstregionerna.

Ett grönare och koldioxidsnålare Europa (PO2)

Region Värmland ser positivt på beskrivningen av hur landsbygden kan bidra till områdets utformning, betydelsen av cirkulär ekonomi och industriell symbios men saknar tydliga referenser till bioekonomi samt förtydliganden om kopplingar mellan den Gröna given och hur den påverkar målen och aktiviteterna inom PO2.

Ett mer socialt Europa (PO4)

Region Värmland efterfrågar en tydligare beskrivning av synergierna mellan Regionalfonden och ESF+. Det är positivt att man inom Regionalfonden öppnat upp för att kunna arbeta mer med kompetensförsörjning. Det förutsätter dock tydliga riktlinjer kring hur Regionalfonden och ESF+ ska komplettera varandra för bästa möjliga effekt.

I utkastet till Socialfondsprogram för perioden 2021 - 2027 föreslås att 25% av budgeten ska gå till Arbetsförmedlingen. På liknande sätt fördelas nu också medel ur det särskilda återhämtningsstödet efter pandemin, React EU, via Socialfonden till Arbetsförmedlingen. Region Värmland ställer sig tveksam till förslaget att Arbetsförmedlingen ges en särställning i Socialfonden. Grundidén med strukturfonderna, att ha en stark förankring i partnerskap och samarbete liksom att insatser ska genomföras utifrån lokala och regionala behov, kan urholkas om förslaget blir verklighet.

Hur fonderna ska komplettera varandra

För närvarande pågår programmering avseende gränsöverskridande samarbete, bland annat Interreg Sverige-Norge. Region Värmland anser att utkastet till partnerskapsöverenskommelsen bör kompletteras med en beskrivning av hur detta program och övriga Interregprogram kompletterar ERUF.

Underlaget behöver också kompletteras med en beskrivning av den s.k. transnationella komponenten i de regionala ERUF-programmen och vilken funktion denna ska fylla. En beskrivning av hur Regionalfonden kan användas för att stärka kapacitet att delta i

europiska samarbeten, t.ex. genom s.k. interregionala innovationsinvesteringar I3, bör också finnas med.

När det gäller programmet Horisont Europa saknar förslaget till PÖ koppling till europeiska innovationsekosystem som har stark koppling till ERUF.

Stina Höök, Regionråd

Region Värmland